

ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

5^ο ΓΕΛ ΒΕΡΟΙΑΣ

2016 -17

ΤΑΞΗ Β

ΟΙ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΠΙΣΩ ΑΠΟ ΤΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

**Τραγούδια
που αγαπήθηκαν πολύ
τραγουδήθηκαν φανατικά
ξεπέρασαν την εποχή τους**

**Τραγούδια
που κουβαλούν πίσω τους
μικρές ή μεγάλες ιστορίες
και είναι στενά συνδεδεμένα με
το κοινωνικοπολιτικό τοπίο
κάθε εποχής**

«Βασιλική»

Στίχοι-μουσική: Νίκος Ζιώγαλας

- Βασιλική τον έρωτα πολύ βαρύ τον πήρες και στο Μαρίφ κατήντησες εκεί να ξεψυχήσεις

Δεν έπρεπε Βασιλική το Στέργιο ν' αγαπήσεις
μον' έπρεπε Βασιλική να τον απαρατήσεις

Βασιλική `σουν όμορφη ξανθιά σαν το κουκλάκι
πώς έκανες απόφαση και πήρες το φαρμάκι

Γω το φαρμάκι το `κανα ωραία λεμονάδα
το σήκωνα και το `πινα με τόση νοστιμάδα

Το τραγούδι αναφέρεται σε αληθινή ιστορία άτυχου έρωτα που διαδραματίστηκε στη Βέροια.

Η Βασιλική που αγάπησε τον Στέργιο προφανώς δεν έμεινε στον πλατωνικό έρωτα

και λόγω της τότε αντιμετώπισης

τέτοιων περιπτώσεων

προτίμησε να αυτοκτονήσει,

πίνοντας δηλητήριο.

Μαρίφ ήταν το όνομα της περιοχής όπου

βρίσκονται σήμερα

τα μνήματα στη Βέροια.

Ποιος ήταν το "Γελαστό Παιδί" του Μίκη Θεοδωράκη

- Ήταν πρωί του Αυγούστου κοντά στη ροδαυγή βγήκα να πάρω αέρα στην ανθισμένη γη βλέπω μια κόρη κλαίει σπαραχτικά θρηνεί σπάσε καρδιά μου εχάθη το γελαστό παιδί Είχεν αντρεία και θάρρος και αιώνια θα θρηνώ το πηδηχτό του βήμα το γέλιο το γλυκό ανάθεμα την ώρα κατάρα τη στιγμή σκοτώσαν οι εχθροί μας το γελαστό παιδί Μον' να `ταν σκοτωμένο στου αρχηγού το πλάι και μόνον από βόλι Εγγλέζου να `χε πάει κι από απεργία πείνας μέσα στη φυλακή θα `ταν τιμή μου που `χασα το γελαστό παιδί Βασιλικιά μου αγάπη μ' αγάπη θα στο λέω για το ό,τι έκανες αιώνια θα σε κλαίω γιατί όλους τους εχθρούς μας θα ξέκανες εσύ δόξα τιμή στ' αξέχαστο γελαστό παιδί

Πρόκειται, για ένα μελοποιημένο ποίημα του Ιρλανδού ποιητή Brendan Behan, το οποίο μεταφράστηκε από το Βασίλη Ρώτα και μελοποιήθηκε από τον Μίκη Θεοδωράκη τον Οκτώβριο του 1961.

Ο Ιρλανδός έγραψε το ποίημα για τον απελευθερωτικό αγώνα κατά των Βρετανών και το αδικοχαμένο «Γελαστό Παιδί» ήταν ένα αθώο θύμα του εμφυλίου.

Το «Γελαστό παιδί» του Μίκη Θεοδωράκη δεν ήταν ελληνόπουλο αλλά ένας επαναστάτης από την Ιρλανδία.

Ήταν ο Michael Collins, ένας από τους σημαντικότερους ηγέτες του ιρλανδικού απελευθερωτικού κινήματος και έπεσε νεκρός στις 22 Αυγούστου 1922 στη προσπάθειά του να αποτρέψει την εμφύλια σύρραξη μεταξύ των Ιρλανδών συμπατριωτών του.

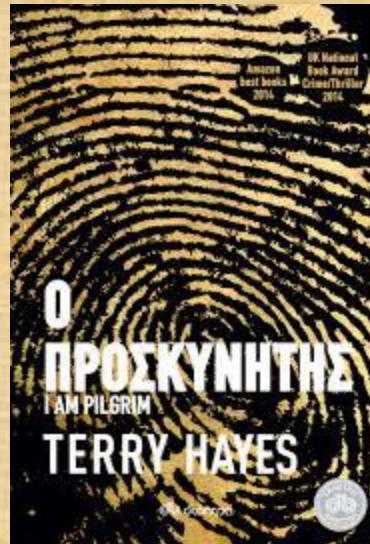
Ο προσκυνητής

μουσική – στίχοι Ακλίνοος Ιωαννίδης

- Τα βουνά περνάω
και τις θάλασσες περνάω
Κάποιον αγαπάω
Δυο ευχές κρατάω
και δυο τάματα κρατώ
Περπατώ και πάω

Κάποιος είπε πως η αγάπη
σ' ένα αστέρι κατοικεί
αύριο βράδυ θα 'μαι εκεί
Κάποιος είπε πως ο έρωτας
για μια στιγμή κρατά
αύριο βράδυ θα 'ναι αργά

Στα πουλιά μιλάω
και στα δέντρα τραγουδώ
Κάποιον αγαπάω
Κι όταν τραγουδάω
προσευχές παραμιλώ
περπατώ και πάω

- Κάποιος είπε πως ο δρόμος
είναι η φλέβα της φωτιάς
ψυχή μου πάντα να κυλάς
Κάποιος είπε πως ταξίδι
είναι μόνο η προσευχή
καρδιά μου να 'σαι ζωντανή

Κάποιος είπε πως η αγάπη
σ' ένα αστέρι κατοικεί
αύριο βράδυ θα 'μαι εκεί
Κάποιος είπε πως ο έρωτας
για μια στιγμή κρατά
αύριο βράδυ θα 'ναι αργά

Ο ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΗΣ

Αφορμή για αυτό το τραγούδι είναι ένα βιβλίο θρησκευτικού, ας πούμε, περιεχομένου, που λέγεται **"Οι περιπέτειες ενός προσκυνητού."** Ουσιαστικά πρόκειται για το ημερολόγιο ενός Ρώσου προσκυνητή του 18ου αιώνα, ο οποίος αφού έχασε τη γυναίκα του έφυγε απ' το σπίτι για να κάνει ένα προσκύνημα κάπου σχετικά κοντά.

Περπάτησε λοιπόν, πήγε στο προσκύνημά του. Αφού το έκανε δεν γύρισε πίσω στο σπίτι, συνέχισε για ένα άλλο προσκύνημα κάπου αλλού και με αυτόν τον τρόπο διένυσε τεράστιες αποστάσεις σε μια εποχή δύσκολη, διέσχισε τη Ρωσία, έφτασε μέχρι την Ελλάδα, πήγε στο Άγιον Όρος.

Στο βιβλίο αυτό καταγράφεται η πορεία του αυτή και ταυτόχρονα η προσπάθειά του να εμβαθύνει στη νοερά προσευχή. Εκεί στο Άγιον Όρος ξέχασε το ημερολόγιό του φεύγοντας για τους Άγιους Τόπους. Το ημερολόγιο κρατήθηκε και βρέθηκε πολλά χρόνια μετά, μεταφράστηκε στα ελληνικά και εκδόθηκε σε βιβλίο.

Αυτή η πορεία της ανθρωπότητας, αυτό το μαγικό βήμα που κάνεις για να φύγεις ή για να γυρίσεις έδωσε στον Αλκίνοο Ιωαννίδη την ιδέα αυτού του τραγουδιού.

Ο Κουταλιανός

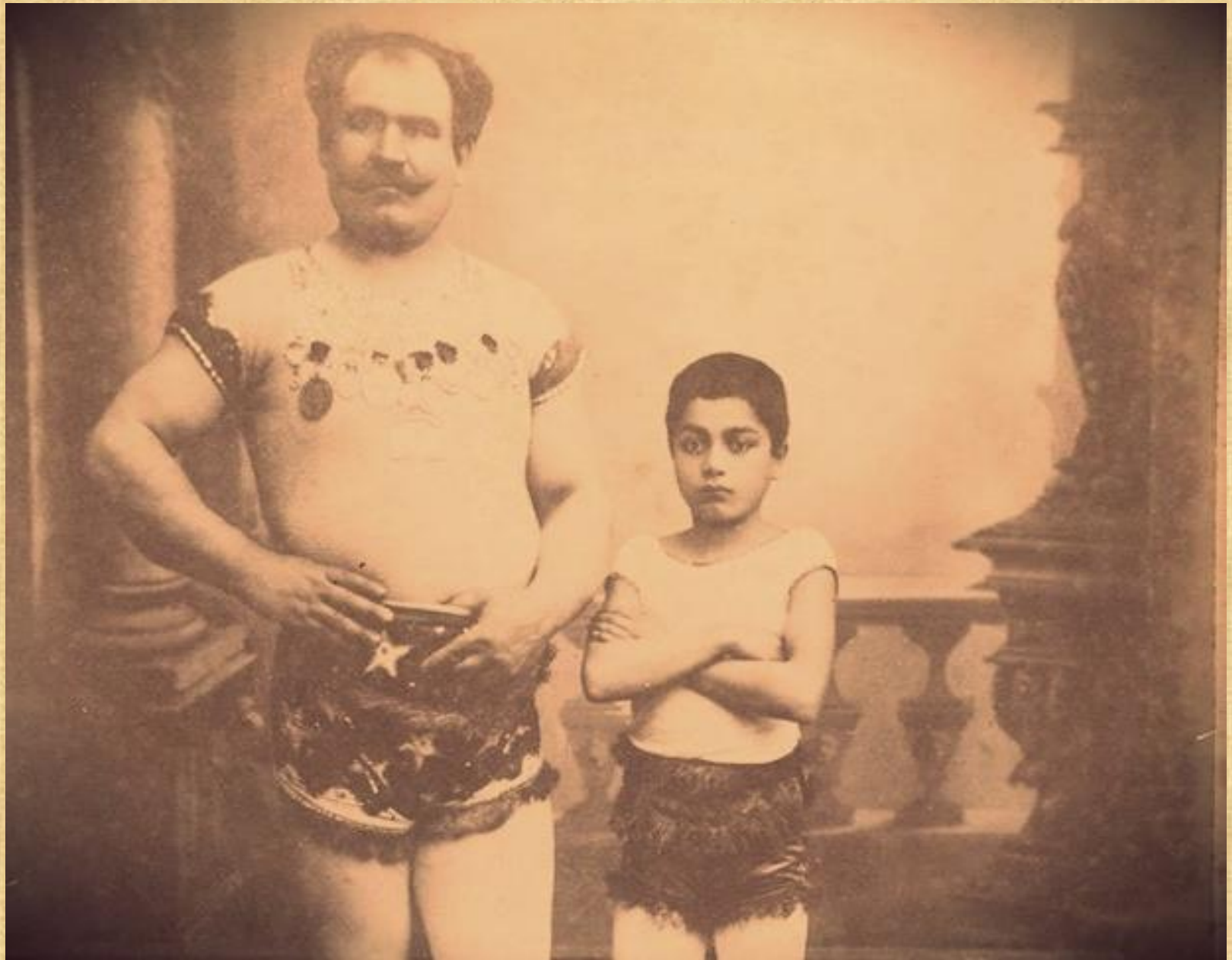
Στίχοι: Λευτέρης Παπαδόπουλος Μουσική: Μάνος Λοΐζος

- Σίδερα μασάει ο Κουταλιανός
τρένα σταματάει ο Κουταλιανός
πέτρες ροκανίζει ο Κουταλιανός
και βουνά γκρεμίζει ο Κουταλιανός.

Κι αν μασάει σίδερα και κάνει το
λιοντάρι,
στο τσαρδί του ο Κουταλιανός
τρέμει σαν το ψάρι στην κυρά το
μπρος
αχ πώς τη φοβάται ο φτωχός
Κουταλιανός,
τρέμει σαν το ψάρι στην κυρά το
μπρος
αλλά μην το πείτε κανενός.

Δένεται σε κόμπους ο Κουταλιανός
καταπίνει γλόμπους ο Κουταλιανός
είναι παλληκάρι ο Κουταλιανός
τίγρη και λιοντάρι ο Κουταλιανός.

«Σίδερα μασάει ο Κουταλιανός».

Η ιστορία του παντοδύναμου μασίστα που ζήτησε καταφύγιο στην Αμερική επειδή έσκισε στα δυο έναν Τούρκο που του έκλεψε τα ρούχα.

Ο Παναγής Κουταλιανός, ο νέος Ηρακλής, φημισμένος παλαιστής και αρσιβαρίστας κατά τη δεκαετία 1882-1892, γεννήθηκε στην Κούταλη, νησάκι της Προποντίδας το 1847. Ήταν ναυτικός, πολύ χειροδύναμος και έγινε διάσημος στην Αμερική όταν νίκησε πολλούς μεγάλους παλαιστής της εποχής. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του γύρισε στο νησί του όπου και πέθανε το 1916....

Οι συγγραφείς της εποχής, παρουσίαζαν έναν υπεράνθρωπο, που πάλευε σε όλο τον κόσμο, με τους πιο απίθανους αντιπάλους και έκανε επιδείξεις μυϊκής δύναμης, που παρόμοιες δεν είχαν ξαναδεί τα μάτια τους. Τα κατορθώματά του έμοιαζαν απίστευτα. Μετακινούσε τεράστιες πέτρες και πάλευε με άγρια ζώα. Ξάπλωνε στο έδαφος, του έβαζαν πάνω στο στομάχι βράχους και τους έσπαγαν με βαριοπούλες, χωρίς να τραυματίζεται. Στις εμφανίσεις του, φορούσε πάντα το δέρμα μιας τίγρης, που είχε σκοτώσει μόνος του.....

Ο Κουταλιανός ήταν σκληρό καρύδι και το αποδεικνυε σε κάθε εμφάνισή του, καθώς έκανε επιδείξεις σε όλη τη χώρα. Είχε όμως και ένα ευαίσθητο σημείο. Τη γυναίκα του.

Μία δυναμική γυναίκα, με ισχυρή προσωπικότητα, που τον στήριξε σε όλη του τη ζωή. Της είχε αδυναμία και αυτό έγινε γνωστό από τους στίχους του τραγουδιού

«ο Κουταλιανός».

«Τρέμει σαν το ψάρι, στην κυρά του μπρος,
αχ πως τη φοβάται, ο φτωχός Κουταλιανός»,
έλεγε το τραγούδι, που αρχικά τον εκνεύρισε,
αλλά αργότερα το συνήθισε και έμοιαζε να το
διασκεδάζει....

Το βαπόρι απ' την Περσία

Στίχοι: Βασίλης Τσιτσάνης Μουσική: Βασίλης Τσιτσάνης

- Το βαπόρι απ' την Περσία
πιάστηκε στην Κορινθία
Τόννοι έντεκα γεμάτο
με χασίσι μυρωδάτο

Τώρα κλαίν' όλα τ' αλάνια
που θα μείνουνε χαρμάνια

Βρε κουρνάζε μου τελώνη
τη ζημιά ποιος τη πληρώνει
Και σ' αυτή την ιστορία
μπήκαν τα λιμεναρχεία

Τώρα κλαίν' όλα τ' αλάνια
που θα μείνουνε χαρμάνια

Ήταν προμελετημένοι
καρφωτοί και λαδωμένοι
Δυο μεμέτια, τα καημένα,
μεσ' στο κόλπο ήταν μπλεγμένα

Τώρα κλαίν' όλα τ' αλάνια
που θα μείνουνε χαρμάνια

ΤΟ ΒΑΠΟΡΙ ΑΠ' ΤΗΝ ΠΕΡΣΙΑ
πιάσκει στην Κορινθία
Γειάσου Τσιτσάνη

Μέρα Μαγιού

Στίχοι: Γιάννης Ρίτσος

Μουσική: Μίκης Θεοδωράκης

- **Μέρα Μαγιού μου μίσεψες
μέρα Μαγιού σε χάνω
άνοιξη γιε που αγάπαγες
κι ανέβαινες απάνω**

**Στο λιακωτό και κοίταζες
και δίχως να χορταίνεις
άρμεγες με τα μάτια σου
το φως της οικουμένης**

**Και μου ιστορούσες με φωνή
γλυκιά ζεστή κι αντρίκεια
τόσα όσα μήτε του γιαλού
δεν φτάνουν τα χαλίκια**

**Και μου `λεγες πως όλ' αυτά
τα ωραία θα `ν' δικά μας
και τώρα εσβήστης κι έσβησε
το φέγγος κι η φωτιά μας**

**Ο θρήνος της μητέρας πάνω από το
νεκρό γιο της, απαθανατίστηκε από
τον φωτογραφικό φακό και
ενέπνευσε τον ποιητή Γιάννη Ρίτσο,
στο έργο «Επιτάφιος».**

«Μέρα Μαγιού μου μίσεψες» - Η ματωμένη Πρωτομαγιά του '36 στη Θεσσαλονίκη

- Η διεθνής ύφεση του 1929 είχε προκαλέσει σημαντική πτώση στις εξαγωγές του καπνού και της σταφίδας. Η πτώχευση του 1932 είχε επιδεινώσει την κατάσταση και από τις αρχές του 1936 (ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΑ, αυτός που είπε το ΌΧΙ στους Γερμανούς) ξεσπούν απεργιακές κινητοποιήσεις στην Αθήνα, στην Καλαμάτα, στη Θεσσαλονίκη, στη Δράμα και στην Ξάνθη. Στις 9 Μαΐου ξεκινά γενική απεργία στη Θεσσαλονίκη σε ένδειξη συμπαράστασης στους καπνεργάτες. Οργανώνονται συλλαλητήρια και πορείες, ενώ η Χωροφυλακή προσπαθεί να εμποδίσει τους διαδηλωτές να κατευθυνθούν προς το Διοικητήριο. Τα επεισόδια ξεκίνησαν από τη συμβολή των οδών Βενιζέλου και Εγνατίας, όπου το συνδικάτο των αυτοκινητιστών είχε στήσει οδόφραγμα. Οι αυτοκινητιστές προσπάθησαν να απελευθερώσουν συνάδελφό τους που είχε συλληφθεί και η χωροφυλακή απάντησε με πυροβολισμούς. **Σκοτώθηκε ο Τάσος Τούσης.** Ο νεκρός μεταφέρεται πάνω σε μια πόρτα από διαδηλωτές που κατευθύνονται προς το Διοικητήριο και οι ταραχές γενικεύονται.

- Ο Ρίτσος, αφού βλέπει αυτή τη σκληρή εικόνα εμπνέεται. Κλείνεται στη σοφίτα του, στην οδό Μεθώνης 30 και συγγράφει. Όπως ο ίδιος λέει, «είχε κλειστεί στη σοφίτα του δύο μερόνυχτα και έγραφε, χωρίς να φάει και να κοιμηθεί, την τρίτη μέρα, δεν άντεξε, άρχισε να σβήνει...» Κατόπιν, παραδίδει τα πρώτα τρία ποιήματα, από τα 20 συνολικά, στον Ευθύφρονα Ηλιάδη, και δημοσιεύονται στον *Ριζοσπάστη*.
- Ο ίδιος ο ποιητής νιώθει την ανάγκη να προλογίσει το ποίημά του. Ενημερώνει το αναγνωστικό κοινό από πού εμπνεύστηκε το ποίημα.
«Θεσσαλονίκη. Μάης το ὤ 1936. Μιά μάνα, καταμεσίς τοῦ δρόμου, μοιρολογάει τὸ σκοτωμένο παιδί της. Γύρω της καί πάνω της, βουΐζουν καί σπάζουν τὰ κύματα τῶν διαδηλωτῶν - τῶν ἀπεργῶν καπνεργατῶν. Ἐκείνη συνεχίζει τὸ θρήνηο της.»